

23. mai 1943

AVISEN ER IKKE DIN.
SEND DEN VIDERE, NÅR
DU HAR LEST DEN.

Tre ganger Norge hildrer inn
med broene av stjerneskinn
som fører over livet:
Først Norges land med Glitretind
og Folgefonn for syn og sinn
heilt op i stjernedrivet.....

Så Norges land av höireist ånd
med Glitretind og Folgefond...
og så for elskerhjertet:
Et land bak alle fjellblå bånd
som, tind bak tind og fonn bak fonn,
kan rummes i en knyttet hånd,-
vårt land av hellig smerte.

Gunnar Reiss-Anderssen.

KIRKEN OG ARBEIDSINNSATSEN.

Professor O. Hallsby og pastor Ludvig Hope er blitt arrestert etter at de har sendt nedenstående skrivelse til Quisling:

Herr ministerpresident Quisling.
Det skjer ting i disse dager i vårt
folk som tvinger oss til å vende oss
til hr. ministerpresidenten. Vi sikter
til den måte hvorpå loven av 22. febr.
1943 om almindelig nsjonal arbeidsinnsats
blir gjennemført. Efter lovens
sittel og dens uttrykk måtte man gå
ut fra at arbeidsinnsatsen skulde ta
likte på å styrke det nasjonale ar-
beidsliv i Norge og "ved øket produksjon
å sikre vårt næringsliv og fol-
kets forsyninger i de vanskelige ti-
der som no forestår."

Men nå da utskriftningen er igang synes
det klart at mange av våre menn ut-
skrives til en tjeneste som i virke-
ligheten er en tysk militær innsats,
under tysk kommando, i tyske uniformer,
tildels under tysk militær jurisdik-
sjon og med tysk eksersis. Blandt an-
net er det offentlig uttalt at en del
blir satt inn i Organisation Todt.

Vi er fullt klar over at vi som okku-
pert folk ifølge Haag-konvensjonen er
forpliktet til visse yteler i form
av varer, arbeid m.m. overfor okkupa-
sjonsmakten. Derfor ble det heller
ikke gjort innsigelser ved innmeldin-
gen eller ved innkallelsen til den
nasjonale arbeidsinnsats, idet man gik
ut fra at utskrivningen vilde bli fo-
retatt i overensstemmelse med Haag-
konvensjonen, som tydelig uttaler at
de nevnte yteler "ikke skal være av
den natur at de innebærer forpliktel-
se for befolkningen til å ta del i

krigsoperasjonene mot fedrelandet.
Den form for tjeneste som mange av
våre menn nå blir satt inn i, strid
avgjort mot denne bestemmelse og også
utenfor dey som loven av 22 februar
tok sikte på. Dette virker ikke bare
sårende for nasjonalfølelsen, det
bringer våre menn inn i de sværest
samvittighetskonflikter. All den
det hersker krigstilstand mellom
Tyskland og Norge, er det klart at
innkallte kan bli tuunget til å delta
i militære operasjoner, eller i
handlinger som har militære mål, til
beste for den makt med hvilken Norge
befinner sig i krig.

Overfor denne samvittighetsnød kan
kirken ikke stå til. Den vilde da svik
både sin herre og de menigheter og
enkeltmennesker den skal tjene og
verge. Som kristne må vi se på vår
land som en herrens gave som er i
trodd vårt folk av Gud. For enhver
norsk borgersom for andre lands
gjere-er det derfor en ubrytelig
samvittighetsplikt å være trofast og
handle rett mot det land og det folket
som Gud har satt ham inn i. Denne
er hellig fordi den har sin rett i
Guds ordning og er bekreftet i Guds
ord. Gud har kalt kirken til å være
samvittighetenes vokter overalt han
døt ellers tvang mot sjelene. Ut fra
dette vårt kall ber vi ministerpresiden-
ten om å avstå fra å utskrive nor-
borgere til en tjeneste som strider
mot deres samvittighet og rettsfølelse.
Gjenpart av denne skrifte sendes
landets prester til personlig ori-
enting.

Oslo den 8. mai 1943.
Den midlertidige Kirkledelse
O. Hallsby. Ludvig Hope.

STATSMINISTER JOHAN NYGÅRDsvold

holdt den 30 april et foredrag i Norsk Ungdomslag i London.

Nygårdsvold henviste til det ordskiftet som nå pågår i alle allierte land, også i Norge, om hvordan verden skal sikres mot en gjentagelse av det vi så opplevde, og sa at samtidig som hele dette komplekts av spørsmål måtte løses ved internasjonalt samarbeid, så atto freden også sikres på grunnlag v hvert enkelt folks rett til å leve i ett eget frif nasjonale liv. Han sa videre at på samme måte som hvert enkelt samfund verget sig mot vane-forbrytere ved å sikre dem, så måtte trolig den samme utveien bonyttes like overfor nasjoner som gang på gang kastet verden ut i krig og ulykker. Samtidig måtte hvert land sørge for et sterkt forsvar innen sine eigne gronser. Tidens hadde lite tro på at noe lite land for fremtiden kunde føle sig trygg bare ved å erklære sig nøytralt i alle politiske forvilklinger. Han kom i denne forbinnelse inn på det ordskifte som har pågått om at land som har delvis samme geografiske beliggenhet og folkeslekt-skap, skulle gå sammen i en felles enhet for dermed å sikre et felles forsvar og en felles politikk på viktige områder. Det kunde anføres mange grunner for en slik ordning, men en skulle være oppmerksom på at den også hadde mangler som kunde skape vanskeligheter. Han nevnte her det forhold at verden idag står delt i to store hovedgrupper, hvor hvert land i den ene gruppe direkte eller indirekte er i krig med alle land i den andre, samtidig som det er noen få land som på varierende promissor er nøytrale. Hvis noen av disse siste land, hvis nøytralitet kanskje kunde diskuteres, skulle bli ned i en slik gruppeblokk, kunde det bli vanskeligheter for samarbeidet, om det ikke vistes varsonhet og samarbeidet fikk høve til å vokse sig fram av sig selv og med hele folkets medvirkning.

"Jeg tror ikke det vil være holdig," sa han, "om noen av de land som har undgått krigen eller okkupasjonen, begynner å opbre som ledere eller læremestre for de okkuperte men befriede

land. I slutten av sitt foredrag kom Nygårdsvold inn også på regjerings-spørsmålet, idet han herunder referer-

te både til den nuværende regjering fra startingsmøtet på og til dens erklæring om at den inntilsvore sin avskodssjknad så en krigens er slutt og Norge er et sei stendig land igjen. Han pekte på at Norges regjering var den eneste av okkuperte lands regjeringer som vi i Storbritannia med lovlig valgt en sjonalforsamlings fullmakt, men som gjorde stillingen for Norge enklere enn for mange andre land og var et til å hindre at det opstod nasjonale slett uheldige vansker som andre har møtt.

HEMMEIG MÖTE PROTESTERER MOT NAZISMEN.

(Aftontidningen 5 mai-1943-priva Den 30 april hadde de tyske fagforeninger anordnet et møte i Berlin. Forsamlingen godkjente et opprop til alle tyske arbeidere som skulle se ad illegal vei. I oppropet heter det For IO år siden lot Hitler opløse fagforeningene og arrestere, mishandle eller myrde de fleste av ledene. Alle fordelor som de tyske arbeidene hadde tilkjempet seg ble tatt fra dem med en gang, og det blev mulig slå ned på det tyske folk. Den 2. ble utgangspunktet for den største nasjonale ulykken.

Videre heter det i oppropet: Sorg, fattigdom, ødeleggelse, sult og kaos. Det er de velsignelsene som Hitler har bragt det tyske folk. Idag vei hver og en hvorfor Hitler lot fagforeningene ødelegges. Hver tysk arbeider baro hat og forakt for den arbeidsfronten. Fellesskap er vendig, sammen er et skapende folk sterkt. Derfor: Menn og Kvinner, forene oss hvis vi ikke skal for i nød og elendighet. Krigens må slutt. Der finnes bare en eneste samhold for å tilintetgjøre Hitler.

DET NYE BRITISKE JAGERFLY TYPHOON er verdens hurtigste. Det kan gjøre op til 650 km. i timen, og kan i innhente tyskernes beste jagerfly Focke Wulf 190. Typhoon er bestykket med 4 maskinkanoner og 12 maskinværer. Når det brukes som jagerbomber, tar det to bomber på 115 k.

Nordmannen Willy Bull er død i t. konsentrasjonsleir. Som dödsårsak er oppgitt "indre forblödning."

Justisministären og risselfluene.

I et hemmelig rundskriv fra just-
minister Sverre Riisnæs til
politimestrene, datert 3/5, heter
det:

'(Politi)departementet er kjent
med at forskjellige slags klap-
plagg i stor utstrekning blir
båret under demonstrasjon mot Stat
og Parti eller som tegn på sim-
pati for bolsjevismer. Disse
demonstrasjoner har flere ganger
gjort politiets virke i fare.
For å hindre slike tilstyrkninger
skal en annode politimestrene om
straks å gripe inn overfor et-
hvert tilbø til demonstrasjons-
tendenser av denne art. Det har
særlig vært demonstrert med "ris-
selfluer" (toppluer med dusk i
snor) uansett farge, samt røde
toppluer, skjerf, vanner og sok-
ker, eventuelt kombinert med
andre plagg som på nedverdigende
måte symboliserer nasjonalfargene.
Politietts inngripen skal foruten
å kombineres med den daglige
ordenstjeneste, ivurksettes gjennom
beilignetsvis aksjoner.

Politimestrene annodes om energisk
å ivurksette sådanne aksjoner,
som på de fleste steder mest
hensiktmessig vil kunne foregå
som "flyvende patruljer" pr. bil
av politisk absolutt vålitelige
tjenestemann, såframt det ikke
har tjenestemenn som er medlemmer
av NS til disposisjon. Omfatte-
nde aksjoner bør på forhånd plan-
legges i samråd med den stedlige
hirdfører, eventuelt først for
Germaniske SS Norge, og ikke kom-
føres samtidig av politiet med de
nevnte formasjoner.

Det bør særlig legges an på å
gripe inn overfor sportsungdom
på steder hvor det kan skje uten
å volda vesentlige ordensforstyr-
relser. Inngripen forutsettes
kun foretatt overfor personer som
antas å være over 14-årsalderen.
Foruten å beslaglegge de sjen-
stander som blir båret i demon-
strasjonsøyemed, skal politiet
innskrenke seg til, såframt tid

sted og situasjon ellers tillater
det, å notere demonstrantenes
navn, idet straff-forfølging an-
tas unndvendig uten i ærlege til-
faller. De beslaglagte gjenstan-
der med mest mulig utførlig liste
over demonstrantene blir å sende
inn til Politidepartementet, led-
eren av sikkerhetspolitiets, som
vil foreta det fornødne med hen-
syn til inndragning. En planlagt
aksjon bør behandles mest mulig
hensigtsmessig, så den ikke på forhånd
kommer til demonstrantenes kunn-
skap."

Hösbjörskandalen.

Hösbjör Kursted ved Hamar ble
ifjor sommer overtatt av tyskerne
som skulle bruke det til "Mødre-
Hjem" for tyskertøser. Denne
planen måtte imidlertid oppgis
etter kort prøvetid og stedet ble
overtatt av NS under ledelse av
restauratør Jørgensen (forretning
fører i Fritt Folk), riksøkonomi-
sjef Throndsen og NS ombudsmann
Alf Whist. Krevert Martin ble
direktør. Hösbjör ble så åpnet
som kursted for kampfeller.
Etter kort tid viste kassen en
manko på 120,000 kr. og forholdene
utartet slik at det ble nødvendig å foranstalte en undorsøk-
else, og denne avdekket etterhånden
en gigantisk svartebørs- og
svindelaffære. Underslaget beløp-
per seg til ca. 400,000 kr. Men
desvnten var hotellets lagre av
brunnevin og vin og matvarer, for-
uten drikkebrygge, service og annet
utsal, stjållet og solgt på svart
børsen. Børsningen på det gård-
bruk som er knyttet til hotellet
var blitt slaktet ned og sendt til
Oslo for å selges det også. Man
regner av disse svartebørsaftaen
har innbragt over 1/4 million kr.
Trafikken her kunnest foregå helt
uhindret, idet disse fremstående
NSfolkene bragte varene til byen
i sine biler uten enhver kontroll.
Stabssjef Thronsen var også -
selvfølgelig kan man næsten si -
innblandet i denne historien.

KRIGSOMVERSIKTI.

Tunisfelttoget fikk en grym sken-
de hurtig og vellykket slutt.
Hitlers parole om å slåss til sis-
te patron ble ikke fulgt, tvart-
imot falt meget store mengder
krigs materiell da Afrikakorpset
- ca. 170 000 mann - overgav seg
med general v. Arnim i spissen.
De allierte har ikke satt seg til
hvile på sine laurber. Luftoff-
ensiven mot de italienske basene
på Sicilia og Sardinia og Syd-
Italia antar for hver dag større
og større proporsjoner. Dag og
natt retter maktige allierte fly-
styrker ødeleggende slag fly-
plasser og havner, transportmål
og skip. Siden november har ak-
sen mistet 4 krigsskip og 1/2
million tonn handelsskip. Den
italienske öya Pantellaria midt-
veis mellom Tunis og Sicilia har
særlig fått en hård nedfart. For-
uten daglige flyangrep har öya
også vært utsatt for et kraftig
flåtebombardement. -

Den 17. mai meddelte den britiske
luftfartsminister, Sir Archibald
Sinclair på det store norske möt-
et i Albert Hall en sensasjonell
nyhet, som innvarslet et nytt av-
snitt i luftkrigens historie:
Tysklands to største dammingene,
Eder og Möhnedammingene var blitt
sprengt ved angrep fra luften.
Det er det dristigste tokt RAF
noensinne har foretatt og det ble
gjennemført med hensynslös döds-
førsk. Med et tap av 8 bombe-
fly utrettet det britiske fly-
våpen like meget som en stor mil-
itær operasjon. 330 millioner
tonn vann ble frigjort og veltet
utover Ruhrdistriktet, Tysklands
industrielle hjerte, hvor bl.a.
3/4 av kokson i Tyskland utvin-
nes. Et kraftverk ved Möhne ble
feiet bort og vannmassene flommet
utover og tok med seg alt i sin
vei, rev bort broer og hus, öde-
la veiene, og slusene i det vik-
tige kanalsystemet i dette dis-
triktet slik at kanalene er helt
ufarbare. Jernbaneforbindelsen

mellan Dortmund og Düsseldorf er
bratt og Dortmund selv står under
vann. Senere er det meldt at Kas-
sel og Duisburg er truet. En av
de største flyplasser i Tyskland
er også satt under vann. Spreng-
ningen av disse to dammingene er
uten tvil den største katastrofe
som har rammet Tyskland siden
krigsutbruddet. Det vil ta 2 år
for de kan settes i stand igjen.
Samtidig fortsetter luftoffensiven
mot vestfronten forøvrig mod ufor-
minsket. Verdens hurtigste fly,
de britiske Mosquitos har angrepet
Berlin tre natter på rad. Hver
natt får en eller flere tyske byer
føle tyngden av de alliertes sta-
dig voksende flyproduksjon. Om
dagen tar amerikanerne til med
sine veldige flyvende festninger
som flyr uten jagereskorte. Og
angrepene vil fortsette og de vil
vokse i styrke fra dag til dag,
mens Roosevelt og Churchill i
Washington, sammen med 90 utsend-
inger fra de militære styrker,
gjør opp de endelige planer for
hvor og når den næste offensiven
skal settes inn. Den allierte
presse beskjedtigor seg sterkt
med nettopp dette spørsmål: hvor
og når. Det er et viktig ledd i
nørøkriken å holde diskusjonen
gående så livlig som mulig.
På Østfronten pågår heftige artil-
leridueller langs hele fronten.
Ved Lissichansk har russerne for-
bedret sine stillinger. I Kuban-
området pågår stadig voldsome
kamper og det veksler med angrep
og motangrep. Begge sider for-
bedrer seg på offensiv. I luft-
krigen har russerne initiativet,
men det er umulig å si hvilken av
partene vil slå til først.
Amerikanerne er gått iland på
Attuøya i Aleutene og har omring-
et de japanske styrkene der. I
Burma har japanerne tvunget eng-
elskmennene tilbake fra de stil-
linger i kystområdet som de omb-
ret før noen tid siden.